

Čebelarjeva opravila v juniju

Jure Justinek – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

Junij je za čebelarje vrhunec sezone. Ta mesec bomo pridelali največji del našega letošnjega pridelka – če bo narava radodarna, ga bo več, drugače pa manj. Vsako leto je vreme bolj nepredvidljivo, tako da do zadnjega ne vemo, kaj nas posamezen mesec čaka. Junija so temperature navadno že poletne, noči so tople, čebelarji pa polni upanja čakamo lipovo in kostanjevo pašo, pa tudi pašo na hoji, ki se zadnja leta pojavlja precej prej kot po navadi. Ta mesec so naša opravila po večini še vedno usmerjena v pridobivanje medu, narejanje narejencev, vzrejo matic ter v skrb za močne in vitalne družine. Povsod po Sloveniji so čebelje družine ta mesec dosegle vrhunec svojega razvoja, zato je naša pglavitna skrb še vedno preprečevanje rojenja. Sam v prvi polovici junija čebele še vedno pregledujem na vsakih 8–9 dni, postopki pa so podobni kot maja. Ker čebele prevajam, je moja največja skrb, da jih čim dlje ohranjam na vrhuncu razvoja in jim seveda preprečim rojenje. V drugi polovici junija oz. med lipovo in kostanjevo pašo jih pregledam le enkrat.

Delo pri čebelah: zaviranje rojilnega razpoloženja in narejanje ometencev

Po navadi v začetku tega meseca iztočim akacijev med in sočasno izjemno močnim družinam odvezam del ometenih čebel. Iz teh čebel oblikujem ometence ali tako imenovane umetne roje. Če je bila bera dobra, je torej ob točenju akacijevga medu medišče polno. Ko ometem več kot polovico medišča, torej sedem satov, čebele z njih znova vsujem v

panj, ometene čebele iz preostalih treh ali štirih satov pa pustim v ometalniku. Potem se lotim naslednje močne družine ter 3–4 sate čebel spet ometem k tem, ki so že v ometalniku. Preostale čebele iz druge družine vrnem v njihov panj. Po ometanju dveh družin pridobim za približno osem satov ometenih čebel. Pretresem jih v zamrežene zaboje, ki jih uporabljam za umetne roje. Na ta način osnovnih gospodarskih družin ne oslabim preveč, temveč le toliko, da zavrem njihov rojilni nagon. Ker teh čebel nikoli nisem tehtal, ne morem napisati, koliko tehta moj umetni roj. Zame je pomembno, da je 9-satni panj polovičar, ki ga uporabljam za te družine, ob naselitvi skoraj poln oz. da potem zaseda sedem ulic, kolikor je dovolj, da se do jeseni razvije zelo močna družina, ki najuspešnejše prezimi. Ometenim čebelam zvečer dodam sprašeno matico v kletki ter jo takoj odprem, da jo delavke lahko nemudoma začnejo reševati. Tako oblikovane ometence dam za dva dni v klet. Seveda jim v zaboje dodam tudi hrano, po navadi kos pogače ali sladkorno raztopino. Čez dva dni, ko je matica osvobojena iz kletke in so čebele združene v celoto, jih pretresem na satnice v panju ter jim dodam kak meden sat iz zaloge. Takoj jim dodam tudi polno kantico sladkorne raztopine, poleg tega pa v družinici z enim od registriranih sredstev zatiram varoje. Tak ometenec se zelo dobro razvija, zato te družine prihodnjo sezono najraje uporabim za menjavo ali okrepitev gospodarskih družin.

Izrojenci

Družin, ki so izrojile ta mesec, ne krepim več, temveč jih še dodatno oslabim, tako da jim odvezam večino zalege, s katero naredim nove narejence. Pustim jim le po dva sata zalege, in če najdem mlado matico, ki se je izlegla, jim pustim tudi to. Takega izrojenca se namreč ne splača več krepiti, kajti preden bo v njem dovolj pašnih čebel, bodo najpomembnejše paše po večini že minile. Takšne narejence z zalego naredim na enak način, kot sem to opisal v majski številki Slovenskega čebelarja. Z močno rezervno družino okrepim samo izrojence na prevoznih enotah, če načrtujem poznejši prevoz na hojevo pašo.

Obdobje najpomembnejših paš

Najpomembnejše paše, ki jih čebelarji pričakujejo ta mesec, so gozdna paša na smreki v višjih le-

Zamrežen zaboj za izdelavo ometenca

Foto: MB

Kaparji so preživelii sneg in pozebo, obetajo se dobri donosi na smreki.

gah, lipova in kostanjeva paša ter konec meseca tudi že hojeva paša. Sam čebelarim na območju, kjer sta najpomembnejši paši kostanj in smreka, na hojo pa jih potem prepeljem tja, kjer se ta paša pač pojavi. Gozdne paše so na splošno zelo nepredvidljive. Smreka lahko obilno medii, za letos pa celo kaže, da bo medila najbolje v zadnjih štirih letih. Kaparjev nista uničila pozeba in sneg, ki sta konec aprila veliko škode povzročila sadjarjem in vinogradnikom. Dobre donose na smreki ta mesec pričakujemo na nadmorskih višinah od več kot 700 metrov do zgornje drevesne meje. Mano najpogostejše izločajo mali smrekov kapar in različne vrste uši. Lipa in kostanj začenjata cveteti od 15.–20. junija. Idealno je, če je vreme v teh dneh toplo in soparno z razmeroma visokimi temperaturami, a brez pogostih plov in neviht, saj te zaradi velike občutljivosti cvetja zelo hitro uničijo pašo. Ko ga nekajkrat opere dež, cvetje porjavi in odpade in medenja je konec. Priporočam pa, da pašo na kostanju izrabi vsak, ki ima to možnost, saj čebele na njem naberejo zelo velike količine cvetnega prahu, ki ga potrebujejo pozneje poleti, še posebej če se pojavi suša. Konec meseca lahko pričakujemo med vsemi pašami najbolj nepredvidljivo, to je pašo na jelki ali hoji. Da lažje ugotovimo, ali bo medila, moramo spremljati razvoj zelenih hojevih ušic, ki povzročajo medenje na tej drevesni vrsti. Če se njihovo število povečuje, potem obstaja možnost za medenje, če pa se zmanjšuje, medenja zagotovo ni pričakovati. Razvoj spremljamo s štetjem ušic po otrsani hojevih vej.

Oskrba gospodarskih družin

Naša naloga je torej, da čebele vse do konca najpomembnejših paš ohranjamo na najvišji možni točki razvoja. V obdobju lipove in kostanjeve paše dam družinam v graditev še zadnje 2–3 satnice, in to kar v plodišče. V eni sezoni tako v plodišču gotovo zame njam skoraj polovico satja. Če družine še vedno silijo v roj, jim odzvamem tudi kak sat pokrite zalege. Si-

cer pa ta mesec gospodarske družine oskrbujem na dva načina. Tiste v stacionarnih čebelnjakih oskrbim drugače kot tiste, ki jih nameravam prepeljati na pozne paše. Za čebele v stalnih čebelnjakih je, kot sem omenil, najpomembnejša paša na kostanju, saj pozneje ni več česa pričakovati. Neposredno pred pašo iz skoraj vseh panjev odzvamem matice skupaj s satom pokrite zalege, zlasti tiste, ki so stare več kot leto dni. Z njimi in zalego oblikujem narejence, in sicer tako, da v enega narejenca dam po tri sate zalege s tremi maticami iz treh panjev. Čebele si pač same izberejo eno, preostali dve pa odstranijo. Tako so gospodarske družine v obdobju kostanjeve paše brezmatične. Čez približno osem dni vse družine pregledam in potrgam vse zasilne matičnike ter jim vcepim zrele matičnike. S tem po mojem prepričanju veliko pridobim. Ker med pašo v panjih ni mlade zalege, se namreč čebele usmerijo v pašo in naberejo veliko več. Družine pomladim z mladimi maticami, tako da so po točenju oz. neposredno pred začetkom zaleganja teh matic, brez pokrite zalege. Tedaj v družinah zatiram varoje. Ker so vse na čebelah, jih večino tudi uničim. Natančno pa moram preračunati, kdaj moram stare matice odvzeti in kdaj bodo mlade začele zalegati, kajti le tako vem, kdaj lahko iztočim med in kdaj bom še pred pojavom pokrite zalege mlade matice zatiral varoje. Dobra časovna uskladitev je prav tako pomembna tudi zato, ker se po kostanjevi paši občutno poveča možnost pojava ropa, zlasti pri brezmatičnih družinah. Posledica takšne oskrbe so pomlajene družine, ki jim je kljub temu uspelo maksimalno izrabiti glavno pašo in so po večini brez varoj. Res pa je, da družina po tem posegu številčno oslabi, vendar to ni problem, saj je slej paš tako ali tako ni več, zato polnih panjev čebel ne potrebujem več.

Družine, ki jih nameravam prepeljati na pozne paše, pa še naprej oskrbujem tako, da ima matica stalno dovolj prostora za zaleganje. Ne odzvamem

Namensko brezmatičnim družinam vcepim zrele matičnike.

Foto: Internet